Novosti, 4.3.2022, str. 38, A3

Evidencijski broj / Article ID: 19974763
Vrsta novine / Frequency: Tjedna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

Uz premijeru 'Braće Karamazovih' u Zagrebačkom kazalištu mladih

Foto: Marko Ercegović

PIŠE Bojan Munjin

Junaci našeg doba

Frljićevi 'Karamazovi' pokretna su freska koja simbolizira i rusku prošlost i sadašnjost

ODJEDNOM su se susreli jedan pisac, jedan redatelj i jedan rat. Nije tako bilo planirano, ali OLIVER FRLJIĆ, postavljajući na pozornicu ZKM-a 'Braću Karamazove' FJODORA MIHAJLOVIČA DOSTOJEVSKOG, nije mogao izbjeći užasnu aktualnost ruske okupacije Ukrajine, koja nam se na dan premijere poput kakve ogromne nemani pojavila pred očima. Zato je predstava započela svojevrsnom minute šutnje: prazna pozornica bila je u mraku, dok je osvijetljena publika u ledenoj tišini gledala u tu tamu. Nakon toga, uz sijaset mračnih slika, neurotičnih kretnji i zlokobne muzike, pred nama počinju promicati poznati junaci: depresivni Ivan Karamazov, bogotražitelj Aljoša i agresivni Mitja, stari, oholi i razbludni otac Fjodor Karamazov, dobri monah Zosima, mlađahna Grušenjka, sumnjivi Smerdjakov i ostala uboga menažerija. Nakon što su se u kakvom uzrujanom neredu u predstavi razlistali glavni problemi romana: neuredne strasti, pohlepa za novcem, ženidbeni ultimatumi, kriminal, ubojstvo i socijalne patnje, na scenu je ponovno umarširala brutalna stvarnost kojoj ovih dana grčevito svjedočimo. Kao u kakvom logoru pojavljuje se ruski oficir, koji postroji tu galeriju čudnih likova i onda, mašući pištoljem, psujući i prijeteći, održi toj zblenutoj gomili predavanje o ruskoj povijesti, Krimu, izdajicama i Ukrajini, kao duši ruske države.

Predstava protječe kao pokretna freska razbarušenog sajmišta s ruba grada, koja simbolizira i rusku prošlost i sadašnjost, u kojoj se dobri sudaraju s lošima, velike ideje s perfidnim kalkulacijama, historijski razlozi s političkim mahnitanjem, metafizička pitanja s čovjekovim jadom i bijedom. Uz stanoviti muzički lajtmotiv koji čine pjesme 'Biće skoro propast sveta', 'Rasputin', 'Đurđevdan' i 'Maljčiki', a trebale bi podsjetiti i na uvijek trusne balkanske prilike, Frljić je kreirao nekoliko zaista dojmljivih scenskih slika u toj tragičnoj ljudskoj priči. Kao na BOSCHOVOM 'Brodu luđaka' ili BRUEGHELOVOM 'Trijumfu smrti', Frljić je želio da budemo svjedoci kako ruske mahnito kotrljajuće povijesti, tako i ukrajinske apokalipse danas. U toj crnoj simfoniji nabreklih žila junaci se presvlače u nitkove i obratno, čemer sirotinje stenje pod teškim bundama oholih bogataša, a očajničke dileme ima li Boga ili ga nema, miješaju se sa crvenim zastavama, nemilosrdnim revolucionarima koji jurišaju na sve postojeće i s PUTINOVIM govorom otprije nekoliko dana. ZKM-ov glumački ansambl koji čine JERKO MARČIĆ, LINDA BEGONJA, UGO KORANI, KATARINA BISTROVIĆ DARVAŠ, DADO ĆOSIĆ, ADRIAN PEZDIRC, MILIVOJ BEADER, JASMIN TELALOVIĆ, HRVOJKA BEGOVIĆ, PETRA SVRTAN, DANIJEL LJUBOJA i drugi, zaista je dao sve od sebe da ovu kompleksnu sagu, koja se dan za danom igra u dva dijela, iznese do kraja. Ali, tako je s Frljićem: on svoje režije ne doživljava kao dobro skrojene predstave, nego kao beskompromisni obračun sa stvarnošću, kolikogod vremena, znoja i energije za to trebalo.

Vrijedi dodati da se u tom scenskom galimatijasu nesreće i zla ni veliki Dostojevski i njegovo djelo nisu mogli izbjeći. U prvom redu Frljićevi 'Braća Karamazovi' pokazuju koliko je strašno to s čovjekom koji pokatkad i slabašno pokušava biti dobar, a mnoge sile ga vuku natrag u blato. Rane krvare stoljećima, a mi, kako kaže Dostojevski, spoznajemo da postoji vrag, ali ne znamo da li postoji Bog. Taj znoj i grč potrebni da se jadni ljudski stvor iz svega toga iščupa i ta orijaška borba između teško dostižnog ljudskog dostojanstva i konačne propasti, u Ukrajini ili bilo gdje drugdje, velika je univerzalna snaga i ovog pisca i ove predstave. ■

Presscut d.o.o. -- Domagojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia -- tel.: +385 1 4550 385, fax.: +385 1 4550 407 -- www.presscut.hr -- helpdesk@presscut.hr